

Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság
4.Bf.270/2018/16.

A Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság Budapesten, a 2019. év április hó 4. napján tartott nyilvános tárgyalás alapján meghozta és kihirdette a következő

í t é l e t e t:

A hűtlen kezelés büntette és más bűncselekmények miatt az I. rendű vádlott és társai ellen indult büntetőügyben a Fővárosi Törvényszék 2018. június 6. napján kihirdetett 29.B.1086/2013/152. számú ítéletét megváltoztatja.

Az I. rendű vádlottal szemben kiszabott szabadságvesztés tartamát 2 (két) évre, a gazdasági társaság vezető tisztségviselői foglalkozástól való eltiltás tartamát 2 (két) évre, a pénzbüntetés napi tétele számát 150-re (százötven), az egy napi tétel összegét 25 000 (huszonötezer) forintra, a pénzbüntetés teljes összegét 3 750 000 (hárommillió-hétszázötvenezer) forintra enyhíti.

A szabadságvesztés végrehajtását 3 (három) évi próbaidőre felfüggeszti. A közügyektől eltiltást mellőzi.

A III. rendű vádlott vagyon elleni cselekményét a Btk. 376. § (1) bekezdésébe ütköző és a (4) bekezdés a) pontja szerint minősülő hűtlen kezelés büntettének minősíti, a folytatólagos elkövetésre utalást mellőzi. A közbizalom elleni bűncselekményei helyesen 3 rendbeli hamis magánokirat felhasználása vétségének minősülnek.

A III. rendű vádlott szabadságvesztésének tartamát 6 (hat) hónapra enyhíti.

Az I. rendű, a II. rendű vádlott II. rendű, a III. rendű és a IV. rendű vádlottak - a szabadságvesztés végrehajtásának elrendelése esetén - legkorábban a büntetés kétharmad részének a kitöltését követő napon bocsáthatók feltételes szabadságra.

Az elsőfokú eljárásban felmerült és a III. rendű vádlottat terhelő bűnügyi költség összege helyesen 377 785 (háromszázhetvenhétezer-hétszáznyolcvanöt) forint.

Az I. rendű vádlott személyazonosító okmányának száma ...

A II. rendű vádlott születési helyénél feltünteteti az ország nevét: Románia, a személy-azonosító okmányának száma - helyesen - ..., a lakcíme ... szám.

A IV. rendű vádlott anyjának neve - helyesen - ..., a személyazonosító okmányának száma ...

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

A másodfokú eljárásban felmerült 58 200,- (ötvennyolcezer-kétszáz) forint bűnügyi költséget az állam viseli.

Az ítélet ellen további fellebbezésnek nincs helye

Indokolás

Az elsőfokú bíróság az ítéletében bűnösnek mondta ki az I. rendű vádlottat folytatólagosan elkövetett hűtlen kezelés büntetében [a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 376. § (1) bekezdés, (5) bekezdés a) pont] és öt rendbeli hamis magánokirat felhasználásának vétségében [Btk. 345. §], a II. rendű vádlottat bűnsegédként elkövetett hűtlen kezelés büntetében [Btk. 376. § (1) bekezdés, (5) bekezdés a) pont] és bűnsegédként elkövetett hamis magánokirat felhasználásának vétségében [Btk. 345. §], a III. rendű vádlottat folytatólagosan és bűnsegédként elkövetett hűtlen kezelés büntetében [Btk. 376. § (1) bekezdés, (5) bekezdés a) pont] és két rendbeli bűnsegédként elkövetett hamis magánokirat felhasználásának vétségében [Btk. 345. §], a IV. rendű vádlottat folytatólagosan és bűnsegédként elkövetett hűtlen kezelés büntetében [Btk. 376. § (1) bekezdés, (5) bekezdés a) pont] és két rendbeli bűnsegédként elkövetett hamis magánokirat felhasználásának vétségében [Btk. 345. §].

Halmazati büntetésül az I. rendű vádlottat 3 év szabadságvesztésre és 4 év közügyektől eltiltásra, 5 év gazdasági társaságban vezető tisztségviselői foglalkozástól történő eltiltásra, valamint 300 napi tétel, napi tételenként 50 000 forint, összesen 15 000 000 forint pénzbüntetésre ítélte. A pénzbüntetést meg nem fizetése esetére napi tételenként rendelte egy-egy nap szabadságvesztésre átváltoztatni.

Halmazati büntetésül a II. rendű vádlottat 6 hónap, a III. rendű vádlottat 1 év, a IV. rendű vádlottat 6 hónap szabadságvesztésre ítélte, amelynek végrehajtását mindhárom vádlott vonatkozásában 2 év próbaidőre felfüggesztett.

Valamennyi vádlott esetében a szabadságvesztés végrehajtási fokozatát börtönben, míg a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontját a büntetés fele részének kitöltését követő napban határozta meg (felfüggesztett szabadságvesztéseknél a végrehajtás elrendelése esetére).

A II. rendű, a III. rendű és a IV. rendű vádlottakat a büntetett előlethez fűződő hátrányok alól történő előzetes mentesítésben részesítette.

Az eljárás során felmerült bűnügyi költségéből az I. rendű és a III. rendű vádlottakat egyetemlegesen 406 084 forint, az I. rendű és a IV. rendű vádlottakat egyetemlegesen 3070 forint, a III. rendű vádlottat külön 317 785 forint megfizetésére kötelezte, a fennmaradó 230 400 forintot az államra terhelte.

Az ítélet ellen az ügyész a vádlottak terhére súlyosításért fellebbezett: az I. rendű vádlott esetében a feltételes szabadsággal kapcsolatos rendelkezés megváltoztatása, a II. rendű és a IV. rendű vádlottak esetében a szabadságvesztés és a próbaidő tartamának felemelése, a feltételes szabadsággal kapcsolatos rendelkezés megváltoztatása és az előzetes mentesítés mellőzése, míg a III. rendű vádlott esetében hosszabb tartamú és végrehajtandó szabadságvesztés kiszabása, a feltételes szabadsággal kapcsolatos rendelkezés megváltoztatása, valamint az előzetes mentesítés mellőzése érdekében.

Az I. rendű vádlott és a védője elsődlegesen felmentés, másodlagosan enyhítés érdekében, a III. rendű vádlott és a védője az ok megjelölése nélkül, a IV. rendű vádlott védője felmentés érdekében fellebbezett.

A IV. rendű vádlott védője a fellebbezését - a vádlott hozzájárulásával - 2019. február 7-én visszavonta.

A Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség BF.643/2018/1. számú átiratában kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság túlzott nyomatékot tulajdonított az időmúlásnak, amikor azt háromszorosan értékelte: a szabadságvesztés tartamának és a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontjának meghatározásakor, valamint a II. rendű, a III. rendű és a IV. rendű vádlottak esetében az előzetes mentesítés alkalmazásakor.

A fellebbviteli főügyészség szerint a halmazati büntetés és a középérték szabályai ellenére az I. rendű vádlott szabadságvesztésének tartama a törvényi minimumot alig haladja meg, a többi vádlott esetében azt el sem éri, sőt az elsőfokú bíróság a II. rendű és a IV. rendű vádlottak vonatkozásában kétszeres enyhítést alkalmazott.

A III. rendű vádlott is meghatározó szerepet játszott a bűncselekmények elkövetésében, míg a tényállás 2. és 3. pontjaiban írt, egyenként 50 millió forintot meghaladó vagyoni hátrányt okozó bűncselekmények nem valósulhattak volna meg a II. rendű és a IV. rendű vádlottak tevékeny közreműködése nélkül, ehhez ugyanis szükség volt az általuk kiállított hamis számlákra. Ezért is indokolt a II. rendű és a IV. rendű vádlottak esetében a szabadságvesztés és a próbaidő tartalmának felemelése, a III. rendű vádlott esetében hosszabb tartamú, végrehajtandó szabadságvesztés és közügyektől eltiltás kiszabása.

A feltételes szabadságra bocsátásnál egyik vádlott tekintetében sem látott megállapíthatónak olyan különös méltánylást érdemlő körülményt, amely a feles kedvezmény alkalmazását szükségessé tenné. Indítványozta tehát az ítéleti rendelkezést akként módosítani, hogy a vádlottak legkorábban a büntetés kétharmad részének kitöltését követő napon bocsáthatók feltételes szabadságra. Megjegyezte, hogy a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontjának meghatározása kapcsán az ítélet rendelkező része és annak indokolása nem egyezik.

Továbbá arra is rámutatott, hogy nem áll fenn olyan ok, amely a vádlottak előzetes mentesítésben részesítését indokolná.

Az I. rendű vádlott védője fellebbezése részletes indokolásában kifejtette, hogy az elsőfokú ítélet megalapozatlan, mivel a tényállás hiányos, részben felderítetlen, iratellenes, valamint az elsőfokú bíróság a megállapított tényekből további tényre tévesen következtetett. Ezen túlmenően a büntetőeljárást a tényállás 2. és 4. pontjaiban írt cselekmények kapcsán - a 2010-2011. években bekövetkezett elévülés miatt - meg kellett volna szüntetni, de az elsőfokú bíróság az elévülés kérdését nem vizsgálta, és nem is indokolta, hogy e körben a védői érvelést miért nem fogadta el.

A védő az alábbiakban kifejtettekre alapította a tényállás megalapozatlanságára vonatkozó megállapítását.

A tényállás 1. pontjánál az elsőfokú bíróság figyelmen kívül hagyta, hogy a H. Kft. nevében K.Gy. írta alá a bankgarancia megbízási szerződéseket és azok módosítását, tehát az I. rendű vádlottnak (e védő fellebbezésének indokolásában a továbbiakban: vádlott) nem volt ráhatása a szerződések létrejöttére, tartalmára és az abban vállalt kötelezettségekre. Nem helytálló annak rögzítése sem, hogy az ügyvezetővé válását követően kizárólag a vádlott járt el a H. Kft. ügyeiben, az pedig értelmezhetetlen, hogy 2005. szeptember 1-jét megelőzően is ő irányította a céget. Ezzel szemben az állapítható meg, hogy K.Gy. 1999 óta volt ügyvezető, és a cég nevében korlátozás nélkül eljárhatott.

A bankgarancia kedvezményezettjei nem a vádlott „cégei” voltak: a B. Kft.-ben meglévő üzletrészt a vádlott 2004-ben értékesítette, ügyvezetői tisztsége is megszűnt 2005. áprilisában. Az Y. Kft. valóban a vádlotthoz volt kapcsolható, azonban e cég a bankgarancia megbízási szerződés módosításakor, illetőleg a készfizető kezesség vállalásakor (2005. november 2-án) még nem volt fizetésektelen.

Téves álláspont az, hogy a készfizető kezesség, illetőleg a zálogjog alapján - a hitelek visszafizetésének nem teljesítése esetén - a vádlottnak és családjának a magánvagyonára került volna veszélybe. A vádlott óvadéki hitelre készpénzt tett a saját bankszámlájára, és a bank erre adott hitelt, amely utóbb az óvadék betörlesztésével zárult, azaz ezt a pénzt a vádlott soha nem kapta meg. Továbbá a vádlottnak tagi kölcsön címén 2006-ban és 2007-ben 411 millió forintos követelése volt a H. Kft.-vel szemben, így amennyiben a cég vele szemben igényt akart volna érvényesíteni, a vádlott beszámíthatta volna a tagi kölcsönből eredő követelését.

A vádlott nem közgazdász végzettségű, a banki ügyintézők és a cég gazdasági vezetőinek tanácsai alapján járt el, továbbá a bankgarancia megbízási szerződés és a készfizető kezességvállalás egyoldalú felmondására nem lett volna lehetősége. Amennyiben az adós cégek nem teljesítik a C. Bank felé a fizetési kötelezettségüket, a H. Kft. mindenképpen elszenvedti a vagyoni hátrányt, mivel a bankgarancia azonnal lehívásra került volna.

E körben az elsőfokú bíróság nem tett eleget tényállás-felderítési kötelezettségének, ugyanis nem vizsgálta: milyen gazdasági események történtek a hitelkonstrukció átalakítása előtt, milyen nyilatkozatokat tettek a bankok a hitel lejáta előtt, szóba került-e a bankgarancia vagy a készfizető kezesség érvényesítése, továbbá milyen intézkedést javasoltak a H. Kft. tulajdonosai, pénzügyi vezetői, könyvelője és könyvvizsgálója.

Nem tisztázott az sem, hogy milyen jogügylet jött létre a C. Kft., az I. rendű vádlott, a H. Kft. és az Y. Kft. között. Az engedményezett tagi kölcsön beszámítása folytán az Y. Kft.-t terhelő tartozás megszűnt, ezért nem érvényesített a H. Kft. igényt a C. Kft.-vel szemben sem.

A kérdéses ügyletek időpontjában a tanúként nyilatkozó J.G. és K.Á. nem dolgoztak a H. Kft.-nél, értesítéseiket folyosói pletykákból szerezték, ráadásul elfogultlannak sem tekinthetők.

A tényállás 2. pontja is hiányos és felderítetlen, ugyanis a L. Magyarország Kereskedelmi Bt. (a továbbiakban: L.) és a H. Kft. közötti ügylet iratai nem lettek beszerezve, így nem állapítható meg, hogy a L. mikor és milyen feltételekkel szerzett tulajdonjogot a szigetszentmiklósi ingatlanon. K.Gy. vallomásából is az a következtetés vonható le, hogy a tázlári ingatlanok kapcsán a földmunkák szükségessége miatt a szerződéskötés indokolt volt. A R. Ipari és Kereskedelmi Kft. (a továbbiakban: R. Kft.) ügyvezetőjeként G.K. állhatott a számlák kiállítása mögött, így ő nem érdektelen tanú. A NAV vizsgálata valósnak ítélte a számlát, továbbá J.G. e tényállási pont esetében még közvetett tanúnak sem minősülhet.

Semmilyen bizonyíték nem áll rendelkezésre arra vonatkozóan, hogy a vádlott vette át a munkát, illetve intézkedett a számlák kifizetése iránt, sőt az adatok szerint ő adott utasítást a jogosulatlanul kifizetett pénzösszeg visszakövetelésére (ez iránt azonban O.T. ügyvezető nem intézkedett).

Építésügyi szakértő tisztázhatja, hogy történt-e munkavégzés, ennek cáfolatára ugyanis nem elégséges - az e körben hatósági jogkörrel egyébként sem rendelkező - polgármester és jegyző írásban tett nyilatkozata. Nem vizsgálta az elsőfokú bíróság, hogy a vádlott terhére róható-e a földmunka elmaradása, erről egyáltalán tudott-e, továbbá a tázlári beruházás az előlegszámlák benyújtása előtt vagy után hiúsult meg.

A tényállás 3. pontjánál az elsőfokú bíróság annak ellenére fogadta el H.J. (a O. Kft. ügyvezetője) vallomását, hogy a tanú nem tudta okirattal alátámasztani, mekkora alapterületen és milyen módon javította a térkő-burkolatot, illetőleg ki vette át tőle az elvégzett munkát. E tanúvallomás nem igazol olyan volumenű munkavégzést, amely utóbb szükségtelemmé tette volna a D. Kft. megbízását. A O. Kft. teljesítése utólag nem volt ellenőrizhető, ennek ellenére irreálisan magas díjat érvényesített. K.Gy. pedig érdekelt volt abban, hogy a D. Kft. esetében letagadja a teljesítést, figyelemmel arra, hogy ő maga árajánlat, szerződés, teljesítésigazolás és átadási-átvételi eljárás nélkül teljesített kifizetést a O. Kft. felé.

Ny.A. műszaki vezető esetében életszerűtlennek, munkaköri kötelezettségével ellentétesnek, így lényegében csak utólagos mentegetőzésnek tekinthető az a nyilatkozat, miszerint a teljesítésigazolást a vádlott kérésére írta alá.

Azok a tanúk, akiknek a vallomását az elsőfokú bíróság a vádlott terhére értékelt, a vádbeli időszakban nem voltak a H. Kft. alkalmazottai, vagy nem a kérdéses munkaterület közelében dolgoztak. Továbbá az elsőfokú bíróság figyelmen kívül hagyta azt a taggyűlési jegyzőkönyvet, amely igazolja, hogy a tulajdonosok a O. Kft. „állítólagos” munkavégzését követően is a térkő-burkolat teljes felújításáról tárgyaltak.

A tényállás 4. pontja azért megalapozatlan, mert a bérleti szerződést K.Gy. kötötte meg a P. Kft.-vel, a gépjármű a H. Kft. használatába került, tehát valójában nincs vagyoni hátrány. A vádlott ügyvezetőként a munkaköre kapcsán használta a gépkocsit (azaz nem magánszemélyként, nem magáncélra).

A terhére rótt vagyoni hátrány összecszerúsége is hibás, mivel összesen 16 havi részletet fizettek ki, ez pedig 12 millió forintnak felel meg. Gépjármű szakértő kirendelése szükséges annak megállapítására, hogy a bérleti díj eltúlzottnak tekinthető-e, ebben a körben K.Á. és J.E. tanúk nyilatkozata nem lehet irányadó. Birtokostól is lehet bérelni ingóságot, ráadásul F.J. kifejezetten hozzájárult ahhoz, hogy a P. Kft. bérbe adja a gépkocsit.

A tényállás iratellenesen tartalmazza azt is, hogy utólag kitalált, fiktív bérbeadási szerződéssel leplezték a P. Kft.-nek a K.Cs. felé fennálló tartozása - H. Kft. részéről történt - kifizetését.

A védő - a fentiekben kifejtettek alapján - az alábbi indítványokat tette:

a) Az ítélet tábla a tényállás 2. és 4. pontjaiban írt cselekmények tekintetében helyezze hatályon kívül az elsőfokú ítéletet és az elévülés miatt szüntesse meg a büntetőeljárást.

b) A tényállás 1. pontja esetében vegyen fel bizonyítást, amelynek keretében hallgassa ki tanúként - F.K.-t, a H. Kft. korábbi gazdasági igazgatóját arra, hogy milyen körülmények indokolták az Y. Kft. és B. Kft. tartozásainak kifizetését, volt-e lehetőség a készfizető kezesség és a bankgarancia felmondására, továbbá milyen következményekkel járt volna a H. Kft. számára a bankgarancia és a készfizető kezesség érvényesítése;

- H.D.-t, az E. Bank ügyintézőjét arra, hogy milyen tanácsokat adott a vádlott számára, mi volt az álláspontja a banknak a vád tárgyává tett ügyletek kapcsán, volt-e lehetőség a készfizető kezesség és a bankgarancia felmondására;

- F.D.-t, a H. Kft. korábbi ügyvezetőjét a C. Kft.-vel kötött szerződés előzményeiről és teljesüléséről, a szerződő felek szándékáról, a felszámolási eljárás során az Y. Kft.-vel szemben bejelentett hitelezői igény visszavonásáról, valamint a H. Kft.-nek a C. Kft.-vel szembeni igénye érvényesítése érdekében tett intézkedéseiről.

c) A tényállás 2. pontja kapcsán rendeljen ki építésügyi szakértőt a földmunka elvégzésének vizsgálatára, míg a tényállás 4. pontja esetében gépjármű szakértőt arra vonatkozóan, hogy a bérleti díj a piaci viszonyokhoz képest arányos volt-e (ha nem kerül sor e tényállási pontok esetében az eljárás megszüntetésére).

d) A másodfokú eljárásban felvett bizonyítás eredményeként változtassa meg a tényállást, és a vádlottat valamennyi cselekmény tekintetében mentse fel az ellene emelt vád alól.

A védő másodlagosan az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra utasítását indítványozta.

Az ítéletábra a Be. 590. § (1) bekezdése alapján a fellebbezésekkel sérelmezett ítéletet az azt megelőző bírósági eljárással együtt bírálta felül. A másodfokú felülbírálat kiterjedt az ítélet megalapozottságának, az ítéletnek a bűnösség megállapítására, a bűncselekmény minősítésére és a

büntetés kiszabására vonatkozó rendelkezéseinek, valamint az indokolás helyességének és az eljárási szabályok megtartásának a vizsgálatára is [Be. 590. § (2) bekezdés].

Az ügyiratok tartalma szerint az elsőfokú bírósági eljárásban a Be. 608. § (1) bekezdés a-f) pontjaiban felsorolt, az elsőfokú ítélet feltétlen hatályon kívül helyezését megalapozó eljárási szabálysértés nem történt. Továbbá nem volt megállapítható olyan a Be. 609. § (1) és (2) bekezdéseiben meghatározott eljárási szabálysértés sem, amely lényeges hatással lett volna az eljárás lefolytatására, a bűnösség megállapítására, a bűncselekmény minősítésére és a büntetések kiszabására.

Az ítélet tábla egyetértett az elsőfokú ítélet indokolásában foglaltakkal a tekintetben, hogy a tényállás 2. és 4. pontjaiban írt cselekmények nem évültek el (ítélet 42. oldal), ebből következően nem áll fenn a Be. 607. § (1) bekezdése és a Be. 567. § (1) bekezdés a) pontja szerinti hatályon kívül helyezési ok sem. Nincs tehát alapja annak a kifogásnak, amely szerint az elsőfokú bíróság nem tett eleget indokolási kötelezettségének az elévülés megállapítását célzó védelmi felvetések kapcsán.

Azzal kapcsolatban viszont osztotta a másodfokú bíróság a védelem álláspontját, hogy az elsőfokú ítélet a Be. 592. § (2) bekezdés b), c) és d) pontjai szerint részben megalapozatlan, mivel a tényállás részben felderítetlen, a megállapított tényállás ellentétes a lefolytatott bizonyítást érintő ügyiratok tartalmával, továbbá az elsőfokú bíróság a megállapított tényekből további tényre helytelenül következtetett.

Az ítélet tábla helyt adott F.K. és H.D. tanúként történő kihallgatását célzó bizonyítási indítványnak, ugyanis a tényállás 1/a.-1/b. pontjai esetében szükség van a bizonyítás kiegészítésére. Megjegyzendő, hogy az elsőfokú bíróság is megidézte tanúként F.K.-t és H.D.-t a tárgyalásra (azon nem jelentek meg), sőt az ügyészség is célszerűnek tartotta F.K. tanúként történő kihallgatását (128. számú tárgyalási jegyzőkönyv 41. oldal, 138. számú tárgyalási jegyzőkönyv 3. oldal). Ennek ellenére, e személyek tanúként történő kihallgatását célzó bizonyítási indítvány utóbb elutasításra került (102. számú tárgyalási jegyzőkönyv 123. oldal, 150. számú tárgyalási jegyzőkönyv 5. oldal).

A H. Kft. korábbi ügyvezetőjének, F.D. tanúnak a tárgyaláson történő kihallgatására (tényállás 1/a.-1/b. pont), az építésügyi szakértő (tényállás 2. pont) és a gépjármű szakértő (tényállás 4. pont) kirendelésére vonatkozó bizonyítási indítványokat az ítélet tábla - a későbbiekben kifejtettek okán - elutasította.

Az ítélet tábla tárgyalást tűzött ki, és bizonyítást vett fel tényállás 1/a.-1/b. pontjainak részbeni megalapozatlanságának kiküszöbölése érdekében [Be. 594. § (1) bekezdés, 600. § (1) bekezdés c) pont]; ennek keretében F.K.-t és H.D.-t tanúként hallgatta ki.

F.K. tanú a másodfokú tárgyaláson azt vallotta, hogy a H. Kft.-nél 2006. decemberétől 2007. júliusáig vagy augusztusáig dolgozott gazdasági igazgatóként, feladatkörébe a számviteli, pénzügyi és adózási ügyek intézése tartozott. A tanú az eljárás tárgyát képező ügyletekről érdemi információkkal nem rendelkezett, elmondása szerint a szerződések előkészítése a könyvvizsgáló feladata volt. Azt is csak valószínűsítette, hogy a 2006. évre vonatkozó mérleg tartalmából tudhatott a kérdéses kölcsönökről, illetve azokról a könyvvizsgálóval és az I. rendű vádlottal is beszélhetett. A tulajdonosoknak mindenről tudniuk kellett, mert lehetőségük volt a cég könyvelési irataiba betekinteni, illetőleg a könyvvizsgáló jelentését a taggyűlésnek el kellett fogadnia. Őt viszont senki nem kereste a kérdéses hitelekkel kapcsolatban.

H.D. tanú - vallomása szerint - 2006. áprilisáig dolgozott az E. Bank alkalmazásában vállalatfinanszírozási referensként, és az egyik legnagyobb ügyfelük volt a H. Kft., amely részére számlavezetési és hitelezési szolgáltatásokat nyújtottak. Egy-két évig napi rendszerességgel foglalkozott a H. Kft.-vel, gyakran tárgyalt a korábbi ügyvezetővel, K.L.-el, akit megfontolt és határozott üzletembernek tartott.

Ő maga az Y. Kft.-t és a B. Kft.-t úgy kezelte, mint a H. cégcsoport tagjait, de konkrétumokra már nem emlékezett a hitelekkel, a H. Kft. készfizető kezességvállalásával, a bankgarancia megbízási szerződésekkel és az egyéb biztosítékokkal (váltó, óvadék, magánbetét-fedezet) kapcsolatban.

Vallomása szerint a bankgarancia és a készfizető kezességvállalás az ügyfél részéről egyoldalúan nem mondható fel, a bank legfeljebb a korábbival azonos értékű biztosíték felajánlása esetén „engedi ki” az ügyfelet a kötelezettségvállalásból.

A H. Kft.-nek arra nem adtak volna hitelt, hogy más cég tartozásáért helytálljon, kivéve azt az esetet, ha az érintett cég a cégcsoporthoz tartozik, illetve ha hitel kiváltására kerül sor. Utóbbit azzal magyarázta, hogy a bank számára előnyösebb volt, ha valamennyi hitel (és kockázat) egy helyen van, mert úgy jobban rálátnak a cég forgalmára és pénzügyi helyzetére.

A hitelt nyújtó bank - a teljesítés elmaradása esetén - rendszerint a bankgaranciát érvényesíti először, mert az a likviditás szempontjából a biztosítékok hierarchiájában az első helyen szerepel (a készpénz mellett).

Véleménye szerint, a H. Kft. azzal is jobban járt volna, ha hitellel váltja ki a bankgaranciát, mert annak lehívása hátrányos lett volna számára, az E. Bank azonnal megterheli a cég pénzforgalmi számláját, majd arról inkasszóval vagy részletekben levonja a bankgarancia lehívása során kifizetett pénzt. Ezzel szemben egy hitel hosszabb távon is visszafizethető. Előadta továbbá azt, hogy ilyen hitelkonstrukciók esetén a bank is megkeresheti az ügyfelet valamilyen megoldási javaslattal.

A Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség képviselője a másodfokú tárgyaláson tartott perbeszédében a fellebbezését és a korábbi indítványait fenntartotta. Álláspontja szerint a másodfokú tárgyaláson kihallgatott tanúk vallomásai olyan új bizonyítékot nem tartalmaztak, amelyek a tényállás módosítását indokolnák, különös tekintettel arra is, hogy a tényállás 1/a.-1/b. pontjaiban írt cselekmények elkövetési időpontjában F.K. még nem volt a H. Kft. gazdasági igazgatója, míg H.D. már nem dolgozott az E. Banknál.

Az I. rendű vádlott elkövetési magatartása abban nyilvánult meg, hogy 2006. augusztus 21-én a H. Kft. nevében a fizetésképtelenné vált Y. Kft. és B. Kft. tartozását kifizette oly módon, hogy e cégektől fedezetet nem kért, de nem is kaphatott. Az elsőfokú bíróság a tanúvallomások, az okiratok, valamint a szakértői vélemény alapján e cselekmény esetében is megalapozott tényállást állapított meg, majd okszerű következtetést vont le az I. rendű vádlott bűnösségére. Nem tekinthető újnak az a vádlotti védekezés sem, miszerint a kérdéses hitelkonstrukciót mások tanácsolták számára, akik utóbb a kérdéses szerződéseket is előkészítették.

Az I. rendű vádlott védője - a fellebbezése indokolásának ismertetése mellett - kifejtette, hogy a tényállás 1/a.-1/b. pontjai tekintetében a másodfokú tárgyaláson kihallgatott tanúk vallomásai új és érdemi információkat tartalmaztak.

Sérrelmezte, hogy az elsőfokú bíróság e tényállási pontok esetében az eseménysor egyetlen mozzanatát értékelte, és nem a teljes folyamatot, amely a vád tárgyává tett szerződések létrejöttéhez vezetett. F.K. tanúvallomása kapcsán azt tartotta fontosnak kiemelni, hogy a H. Kft. tulajdonosai mindenről tudtak, a könyvvizsgáló jelentését elfogadták.

H.D. tanúvallomása pedig azt támasztja alá, hogy várható volt a bankgaranciák lehívása, ez viszont a H. Kft. számára inkasszót, tehát saját bankjánál is „rossz pontot” jelentett volna. A bankgarancia hitellé történő átalakítása is kedvezőbb lett volna a részletekben történő fizetés lehetősége miatt. Az E. Banknak is az volt az érdeke, hogy egy kockázati körbe vonja a hiteleket, ezzel elkerülendő az Y.

Kft. és a B. Kft. vagyoni helyzetének folyamatos vizsgálatát és értékelését. Továbbá a bankgarancia és készfizető kezesség vállalása a bank hozzájárulása nélkül, egyoldalúan nem volt felmondható.

Az I. rendű vádlott felszólalásában előadta, hogy az évi 3-4 milliárd forint forgalmú H. Kft. ügyvezetőjeként hetente kellett 2-300 millió forint összegű tételekről döntenie. Nehéz körülmények között, 32 évesen kellett átvennie a cég vezetését, a szülei daganatos betegségben szenvedtek, édesapja elhunyt.

A bankgaranciákról értelemszerűen tudott, de a korábban keletkezett fizetési kötelezettségekért akkor is helyt kellett állnia, ha azok kapcsán az ő cégei voltak érintettek.

Az édesapja után 400 millió forintot, nagy értékű ingatlanokat és a cégben tulajdoni hányadot örökölt, ezért érthetetlennek nevezte azt a feltételezést, hogy a tényállás 1/a.-1/b. pontjaiban írt kölcsönök nyújtásakor haszonszerzési célzat vezette, illetve menteni akarta a 25 millió forint értékű családi házát. A 400 millió forintot fedezetül tette be a bankba, ez alapján kapott hitelt a gazdálkodásához a H. Kft., tehát jóval többel tartozott neki a cég, mint amennyit vagyoni hátrányként a tényállás tartalmaz. Az Y. Kft.-nek és a B. Kft.-nek nyújtott kölcsönökről azért kellett szerződést kötnie, hogy azok ne minősüljenek végleges pénzáadásnak.

Hangsúlyozta: senkinek nem okozott kárt, a H. Kft. polgári jogi igényt nem érvényesített vele szemben. Haszonra sem tett szert, ezért sem érti a pénzbüntetés alkalmazását. Kérte figyelembe venni azt is, hogy a vállalkozásai ellehetetlenülnének, ha eltiltanák a vezető tisztségviselői tevékenység gyakorlásától.

A II. rendű vádlott védője perbeszédében az elsőfokú ítélet helybenhagyására tett indítványt.

A III. rendű vádlott védője - fenntartva fellebbezése írásos indokolásában foglaltakat - azt kérte, hogy az ítélet tábla a gazdasági ésszerűség és védenca tudattartalma vonatkozásában vegye figyelembe a korábbi ügyleteket is. Továbbá azt, hogy a kérdéses konstrukciót a H. Kft. vezetése, könyvvizsgálója és a bank is vizsgálta, de senkinek nem volt kifogása. A vádlott szempontjából pedig kifejezetten racionális döntés volt a vád tárgyává tett szerződések megkötése. Vagyoni hátrány nem keletkezett, mivel a H. Kft.-nek a bankgarancia lehívása esetén is helyt kellett volna állnia a két cég tartozásáért.

A IV. rendű vádlott védője perbeszédében a súlyosítást célzó ügyészi fellebbezés elutasítását és az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte. Érvelése szerint az elsőfokú bíróság megfelelő súllyal értékelte a védenca büntetlen előéletét és bűnsegédi minőségét, az értékhatár minimumához közelítő vagyoni hátrányt, valamint az elévülési időt közel másfélszeresen meghaladó időmúlást.

Az elsőfokú ítélet indokolásának személyi része - az I. rendű vádlott által a nyilvános ülésen előadottak alapján - annyiban szorul kiegészítésre, hogy a vádlott felesége állapotos. E vádlott korábban daganatos betegség miatt kezelés alatt állt, az ezzel összefüggésben történt gerincműtétje következményeként állandóan fájdalomcsillapító gyógyszert kell szednie, illetőleg speciális kialakítású ágyat használnia.

Az ítélet tábla a Be. 593. § (1) bekezdés a) pontja alapján az ügyiratok tartalma, ténybeli következtetés és a felvett bizonyítás útján a tényállást az alábbiak szerint egészítette ki, illetőleg helyesbítette.

A tényállásnak a cselekményekben érintett gazdasági társaságokra vonatkozó bevezető részében helyesen a P. Kft. létrehozásának napja 2005. május 9-e (cégmásolat, 6. nyomozati kötet 1953.

oldal), a B.N. Kft. felszámolása jogerős elrendelésének napja 2008. június 12-e (Fővárosi Ítéltábla 11.Fpkf.43462/2008/2. számú határozata, 3. nyomozati kötet 739. oldal).

Kirekeszti a tényállás 1/a.-1/b. pontjaiból a következő ténymegállapításokat:

- az I. rendű vádlott a bankgarancia keretének felemelésekor és a készfizető kezesség vállalásakor már tudta, hogy az Y. Kft. gazdasági nehézségekkel küzd és a tartozását nagy valószínűséggel a kikötött időpontban nem fogja tudni visszafizetni (ítélet 8. oldal első bekezdés);
- a pénz átutalását döntően azt célozta, hogy az I. rendű vádlott fedezetként lekötött vagyona ilyen módon felszabaduljon (ítélet 8. oldal harmadik bekezdés);
- az I. rendű és a III. rendű vádlottak által okozott összesen 246 197 577 forint vagyon hátrány nem térült meg (ítélet 10. oldal harmadik bekezdés).

A tényállás 1/b. pontjánál helyesen a C. Bank Zrt. által a B. Kft.-nek folyósított hitel összege 49 millió forint, a lejárat időpontja 2006. augusztus 19-e (hitelszerződés, 5. nyomozati kötet 1721. oldal).

Kiegészíti a tényállás 1/a.-1/b. pontjait azzal, hogy a H. Kft. részéről az Y. Kft.-nek nyújtott 196 019 443 forint és a B. Kft.-nek nyújtott 50 178 134 forint összegű kölcsönök visszafizetésére nem került sor.

A tényállás 2. pontjában a 2005. november 22-én megkötött vállalkozási szerződésben meghatározott munkát a R. Kft.-nek helyesen 2006. március 31-ig kellett elvégeznie (vállalkozási szerződés, 7. nyomozati kötet 2429. oldal). E tényállási pontnál a IV. rendű vádlott által kibocsátott számla sorozatszáma helyesen 0376701 (számla, 7. nyomozati kötet 2453. oldal), a 15 000 000 forint átutalásának napja 2007. január 18-a (E. Bank tranzakció-kimutatás, 7. nyomozati kötet 2465. oldal). A 2006. szeptember 25-én megkötött vállalkozási szerződés alapján második alkalommal átutalt összeg helyesen 8 240 000 forint, az átutalás napja 2007. január 8-a (Z. Zrt. bankszámlaforgalmi-kimutatás, 7. nyomozati kötet 2473. oldal).

A tényállás 3. pontjánál 2006. június 15-én helyesen K.Gy. kötötte meg a vállalkozási szerződést a H. Kft. területén lévő útburkolati süllyedések és szegélykövek hibáinak a kijavítására (K.Gy. tanúvallomása, 102. számú tárgyalási jegyzőkönyv 117. oldal; H.J. tanúvallomása, 2. nyomozati kötet 545. oldal), a szerződő partner a O. Kft. volt (megállapodás, 10. nyomozati kötet 4867. oldal).

A tényállás 4. pontjában F.J. 2004. december 30-án kötött szerződést a B. Kft.-vel (gépjármű-nyilvántartás adatai, 7. nyomozati kötet 2828. oldal), K.Cs. 2006. január 2-án adott kölcsön 25 400 000 forintot a P. Kft.-nek (megállapodás kölcsön nyújtásáról, 10. nyomozati kötet 4617. oldal). A H. Kft. a P. Kft. helyett a 25 400 000 forintot 2006. június 12-e és 2007. május 9-e között havi 720 000 forintos részletekben, esetenként több havi részlet összevonásával - forintban, illetőleg kisebb részben euróban - K.Cs. folyószámláira fizette ki (H. Kft. pénzforgalmi számla kivonata, 10. nyomozati kötet 4667-4691. oldal).

az I. rendű vádlott I. rendű vádlott által a tényállás 2., 3. és 4. pontjaiban írt cselekményekkel a H. Kft.-nek okozott vagyoni hátrány összesen 143 066 000 forint.

A II. rendű vádlott közreműködésével a tényállás 3. pontjában írt cselekménnyel a H. Kft.-nek okozott vagyoni hátrány 61 578 000 forint.

A III. rendű vádlott közreműködésével a tényállás 4. pontjában írt cselekménnyel a H. Kft.-nek okozott vagyoni hátrány 25 400 000 forint.

A IV. rendű vádlott közreműködésével a tényállás 2. pontjában írt cselekménnyel a H. Kft.-nek okozott vagyoni hátrány 56 088 000 forint.

Fenti kiegészítésekkel, illetőleg helyesbítésekkel a tényállás megalapozott, mert felderített, hiánytalan, irathú és téves ténybeli következtetésektől mentes, így az a Be. 593. § (3) bekezdése alapján irányadó volt az ítélet felülbírálata során.

Az elsőfokú bíróság a tényállás 1/a.-1/b. pontja tekintetében a bizonyítékok felsorolásakor egyes tanúvallomásoknak a büntetőjogi felelősség szempontjából lényeges részleteit hagyta figyelmen kívül, azokat nem ismertette és nem is értékelte.

Helyesen tulajdonította K.Gy. tanúnak azt a közlést, miszerint a H. Kft. addig volt jó anyagi helyzetben, amíg K.L. élt (ítélet 22. oldal első bekezdés második mondata). E tanú azonban a bírósági tárgyaláson azt is előadta, hogy már K.L. halála előtt csökkenni kezdett a H. Kft. forgalma, az anyagi helyzete kritikussá vált, mivel túl nagy beruházás volt a ... utcai telep építése, komoly hitelekkel terhelték meg a céget, továbbá ebben az időszakban a húsipar területén visszaesésre került sor, több partnerük tönkrement (tanúvallomás, 78. számú tárgyalási jegyzőkönyv 7. oldal).

Árnyalja a H. Kft., a P. Kft. (későbbi nevén Y. Kft.) és a B. Kft. gazdasági kapcsolataira vonatkozó ténymegállapítást J.E. tanú vallomásának az a részlete, amely szerint a ... utcába költözéskor nevezett cégektől kb. 30-40 millió forint értékben szereztek be számítógépeket, monitorokat (tanúvallomás, 128. számú tárgyalási jegyzőkönyv 11. oldal). K.Á. tanú szerint a P. Kft. és a B. Kft. 2005-ben és 2006-ban szolgáltatások és értékesítések területén komoly forgalmat bonyolítottak a H. Kft.-vel. (tanúvallomás, 128. tárgyalási jegyzőkönyv, 30. oldal).

Az elsőfokú bíróság ugyancsak a tényállás 1/a.-1/b. pontjai esetében a 2006. augusztus 21-én történt átutalások okainak vizsgálata és e döntések ésszerűségének értékelése körében figyelmen kívül hagyta K.Á., B.A. és - helyesen - H.A. tanúk vallomásának, valamint Cs.G. igazságügyi adó-, járulék- és könyvszakértő nyilatkozatának releváns részleteit is:

- K.Á. szerint jobb megoldás volt az, ha a H. Kft. kifizeti a készfizető kezességvállalásnak megfelelő összeget, mint megvárni a banki „behajtást” (78. számú tárgyalási jegyzőkönyv 52. oldal);

- B.A. szerint ilyen helyzetben pozitívabb megítélést eredményez a tartozásnak átutalással történő rendezése, elkerülendő a bank fellépését (78. számú jegyzőkönyv, 116. oldal);

- H.A. szerint is a H. Kft. számára előnyösebb volt, ha saját döntése alapján elutalja a pénzt a C. Banknak, és nem várja meg a bankgarancia lehívását, a készfizető kezesség érvényesítését (102. számú tárgyalási jegyzőkönyv 95. oldal);

- Cs.G. szerint a bankgarancia - a gyors érvényesíthetősége és a hitelintézeti kötelezettségvállalás miatt - az egyik legjobb biztosíték, így nyilvánvaló, hogy a bank ezt fogja érvényesíteni.

Mindezek a nyilatkozatok összhangban vannak H.D. tanúnak a másodfokú tárgyaláson tett vallomásával is: a hitelt nyújtó bank először a bankgaranciát érvényesítette volna, mert az a

likviditás szempontjából - a készpénz mellett - első helyen szerepel a biztosítékok hierarchiájában, továbbá a H. Kft. számára előnyösebb volt, ha megelőzi a bankgarancia lehívását.

Az elsőfokú bíróság a tényállás 1/a.-1/b. pontjai kapcsán okszerűen rögzítette azt, hogy a büntetőjogi felelősség szempontjából a 2006. augusztus 21-én történt tartozásátvállalásoknak és átutalásoknak van meghatározó jelentősége. Az Y. Kft. és a B. Kft. anyagi helyzete, a visszatartozott szerződések és a tényleges biztosítékok hiánya alappal vetett fel kérdéseket a gazdasági ésszerűség szempontjából, ugyanakkor az I. rendű vádlott magatartásának vizsgálatakor és értékelésekor nem lehet figyelmen kívül hagyni az átutalások előzményeit, a H. Kft. által megkötött a bankgarancia megbízási szerződéseket és a készfizető kezességvállalását.

A H. Kft.-nek az üzleti kapcsolatok ellenére sem fűződhetett valós gazdasági érdeke P. Kft. és a B. Kft. által felvett hitelek biztosítékát képező bankgarancia megbízási szerződések és a készfizető kezességvállalás létrejöttéhez. E kötelezettségek vállalása mögött - miként azt a tényállás helyesen tartalmazza - családi okok állhattak. A H. Kft. működésében a feltárt adatok szerint is lényeges szerepe volt a családi szempontoknak, ez nyilván a tulajdonosok és a vezető tisztségviselők rokoni kapcsolataira volt visszavezethető.

Tény, hogy a H. Kft. ügyvezetőjeként 2005. november 2-án az I. rendű vádlott írta alá a P. Kft. felé vállalt bankgarancia hitelkeretének felemelésére vonatkozó szerződés-módosítást és a készfizető kezességvállalást.

A bizonyítékok azonban nem támasztják alá azt a megállapítást, miszerint már ebben az időpontban tudnia kellett, hogy a P. Kft. nem fogja tudni visszafizetni a C. Bank felé fennálló hiteltartozását (ítélet 8. oldal első bekezdés). Egyrészt e gazdasági társaság felszámolását jogerősen 2008. július 10-én rendelték el (tehát két és fél évvel később), másrészt Cs.G. szakértő is kifejezetten azt rögzítette, hogy iratok hiányában a cég vagyoni helyzete a 2005. december 31-i állapotra vonatkozóan nem állapítható meg. Így a szakértő a fizetéseképtelenség bekövetkezésének időpontját legkorábban 2006. augusztus 4. napjára tette, amikor a cég nem tudta visszafizetni a hitelét. Az ítélet tábla szerint a teljesítési határidő elmulasztása nem feltétlenül alapozhatja meg a fizetéseképtelenség megállapítását, de az elsőfokú bíróság - a tényállásban rögzítésén túl - a P. Kft. (Y. Kft.) anyagi helyzete kapcsán annak sem tulajdonított jelentőséget, hogy a csatolt adásvételi szerződések szerint e cég vásárolta meg 2005. november 2-át követően (2005. december 20-a és 2006. január 26-a között) a B. Kft. üzlethelyiségeit 61,5 millió forint értékben.

A bankgarancia megbízási szerződések alapján az E. Banknak a kedvezményezett C. Bank írásban bejelentett igényére öt banki munkanapon belül fizetést kellett teljesítenie (szerződés 10.3. pontja), és ebben az esetben a H. Kft.-nek a bank által teljesített összegre azonnal esedékes fizetési kötelezettsége keletkezett az E. Bank felé (szerződés 10.5. pontja).

Azzal kapcsolatban, hogy a H. Kft. elkerülhette-e a helytállási kötelezettségét, az elsőfokú bíróság tévesen helyezkedett arra az álláspontra, hogy felelős vezetőként az I. rendű vádlottnak fel kellett volna mondania a bankgarancia megbízási szerződéseket. Az E. Bank bankgaranciája már a C. Bank által a P. Kft. és a B. Kft. részére nyújtott hitelszerződések biztosítékát képezte, fizetési kötelezettsége ezáltal rögzült, így a H. Kft. mint megbízó a bankgarancia megbízási szerződéseket nem mondhatta fel, függetlenül attól, hogy e szerződések kétoldalúak voltak. Ugyanez mondható el a készfizető kezességvállalások tekintetében is. A C. Bank pedig a futamidő alatt csak akkor járult volna hozzá a hitelszerződéseknek a biztosítékok vonatkozásában történő módosításához, ha a korábbiakkal egyenértékű fedezetet kap.

Abban az esetben, ha az Y. Kft. és a B. Kft. 2006. augusztusában nem fizeti vissza a felvett hiteleket, a H. Kft.-nek mindenképpen számolni kellett - a likviditás szempontjából legkedvezőbb - biztosíték, a bankgarancia lehívásával.

A B. Kft. esetében a bankgarancia volt az egyetlen biztosíték, a P. Kft. esetében viszont több biztosíték is volt: három ingatlanra vonatkozó jelzálogjog, az E. Bank 100 millió forintra szóló bankgaranciája és a H. Kft.-nek 215 millió forintra és járulékaira vonatkozó készfizető kezességvállalása.

A C. Bank tehát először a bankgaranciákat hívta volna le, majd ezt követően az Y. Kft. esetében a készfizető kezes ellen fordult volna, mert a kezesség - a jelzáloghoz képest - egyszerűbben érvényesíthető, különösen a megfelelő pénzforgalmú számlával rendelkező H. Kft. esetében.

Az I. rendű vádlottnak a hitelek lejáratí határideje előtt, de legkésőbb 2006. augusztus 4-én, a C. Banknak címzett nyilatkozatok kiállításakor tudnia kellett, hogy az Y. Kft. és a B. Kft. nem tudnak eleget tenni fizetési kötelezettségüknek. Ezt követően a H. Kft. ügyvezetőjeként - függetlenül az Y. Kft.-vel és a B. Kft.-vel fennálló kapcsolatától - arról kellett döntenie, hogy megvárja-e a bankgarancia lehívását, a készfizető kezesség érvényesítését.

A konkrét hitelkonstrukcióval kapcsolatban kapott tanácsokra hivatkozó vádlotti védekezést a tanúk (B.A., H.A., H.D., F.K.) nem támasztották alá, azt viszont megerősítették, hogy a bankgarancia lehívásának elkerülése a H. Kft. érdekét szolgálta. H.D. szerint a H. Kft. számára a két cég tartozásának hitelből történő kifizetése is kedvezőbb lett volna, mert ezzel elkerüli a pénzforgalmi számla azonnali megterhelését, és lehetőséget kaphat a hitelnek hosszabb futamidő alatt történő visszafizetésére. Ez egyébként a készfizető kezesség érvényesítésére is irányadó.

Fontos okirati bizonyítékok a már hivatkozott, 2006. augusztus 4-én keltezett nyilatkozatok, amelyekben az I. rendű vádlott és a III. rendű vádlott kifejezetten azt kérték, hogy a C. Bank a tartozást ne a bankgaranciák lehívásával hajtsa be.

E tények együttesen azt támasztják alá, hogy adott körülmények között gazdasági szempontból nem volt ésszerűtlen döntés az Y. Kft. és a B. Kft. tartozásainak a H. Kft. számláján lévő pénzből történő kifizetése, még akkor sem, ha a két cég (de különösen a B. Kft.) részéről a kölcsönként kezelt pénzösszeg visszafizetése nem volt várható. Az általa nyújtott biztosítékok alapján a H. Kft.-nek mindenképpen helyt kellett állnia a két cég tartozásáért, és inkább ahhoz fűződött érdeke, hogy a saját folyószámlájáról történt utalással teljesítse a tartozást, mint megvárni a bankgarancia lehívását, a készfizető kezességvállalás érvényesítését. Megjegyzendő, hogy a bankgarancia megbízási szerződés fennállása alatt a H. Kft. részéről történő kölcsön, hitel nyújtásához szükség lett volna az E. Bank előzetes, írásbeli hozzájárulására (szerződés 4.1. pontja).

A tényállás helyesen rögzíti, hogy a H. Kft. és a Y. Kft., illetve a B. Kft. között létrejött „hitelszerződések” elkészítésére, aláírására nem a keltezésükben megjelölt időpontban (2006. augusztus 21-én), hanem később került sor. Ez még nem támasztja alá a köteleességszegésre irányuló szándékot, viszont továbbra is megalapozza az I. rendű és a III. rendű vádlottak bűnösségét a közbizalom elleni bűncselekményekben.

Az elsőfokú bíróság az I. rendű vádlott felelős vagyonkezelői döntését cáfoló körülményként kezelte azt, hogy a többi tulajdonos előtt a kérdéses átutalásokat elhallgatta, sőt eltitkolta. A taggyűlés hozzájárulására - miként azt az elsőfokú ítélet helyesen tartalmazza - nem volt szükség, de az információ elhallgatása sem feltétlenül utal „bűnös” szándéokra (összefügghet a vádlott személyiségével, vezetői habitusával, a tulajdonostársak kapcsolatának jellegére is). A bankszámla-

formai kimutatásokban nyoma maradt az átutalásoknak, így ezt az I. rendű vádlott tartósan nem titkolhatta volna el.

Szükségtelen volt annak további vizsgálata is, hogy a C. Kft. milyen céllal és eredménnyel vállalta át az Y. Kft.-nek a H. Kft. felé tartozását. Az eljárás adatai nem támasztották alá a H. Kft. követelésének kielégítését (bűnösség megállapítása esetén ez legfeljebb a vagyoni hátrány részbeni megtérüléseként lett volna értékelhető). F.D. tanú írásban tett vallomásaának kiegészítésétől sem voltak további információk várhatók, ezért nem volt indokolt e tanúnak a másodfokú tárgyaláson történő kihallgatása sem. Egyébként Cs.G. szakértő nem zárta ki, hogy a tartozás átvállalására egy háromoldalú ügylet keretében sor kerülhetett volna (szakértő nyilatkozata, 102. számú tárgyalási jegyzőkönyv 104. oldal).

Mindezekre tekintettel, az ítéletábra álláspontja szerint a tényállás 1/a-1/b. pontjai esetében az I. rendű vádlott nem szegte meg a vagyonkezelői köteleességét, így sem e vádlott, sem - a vád szerint a tettesi cselekményben bűnszékédként közreműködő - a III. rendű vádlott büntetőjogi felelőssége nem állapítható meg.

Az ítéletábra a tényállás 2., 3. és 4. pontjaiban írt cselekmények esetében viszont maradéktalanul egyetértett az elsőfokú ítélet indoklásában foglaltakkal (miként a bűnösség megállapításával is). A védelmi fellebbezésben megfogalmazott érvek túlnyomórészt az elsőfokú bíróság bizonyíték-értékelő tevékenységét támadják, ez azonban megalapozott tényállás esetén - a felülmérlegelés tilalma folytán - a másodfokú eljárásban eredményre nem vezethetett.

A tényállás 2. pontjánál elsődlegesen a H. Kft. és a R. Kft. között létrejött vállalkozási szerződésekben meghatározott munkák elvégzésének volt jelentősége, és nem annak, hogy a földmunkákra egyáltalán szükség volt-e (...-ban terveztek-e fűszerpaprika feldolgozó üzemet, a L. részére milyen feltételekkel értékesítettek ingatlanokat).

A vállalkozói díjak jogszerű kifizetését csak a munkák tényleges teljesítése alapozhatta meg.

A megbízás tárgyának nem teljesítését - J.G. és K.Gy. tanúvallomásán, illetőleg ... polgármesterének és a soltvadkerti jegyzőnek okiratba foglalt nyilatkozatán túl - éppen az érintett R. Kft. ügyvezetője, G.K. támasztotta alá. E tanú következetes vallomása szerint a szerződésekben írt munkák nem lettek elvégezve, ő maga a munkavégzés helyével sem volt tisztában. Ezért nem volt indokolt a védelem által indítványozott építésügyi szakértő kirendelése (13 év elteltével egyébként is kétséges lenne a földmunkára vonatkozó szakértői vizsgálat eredménye). Lényeges okirati bizonyítéknak tekinthető az adóhatósági vizsgálat eredménye is, amely szerint a R. Kft. dolgozói - a H. Kft. részére végzendő munkák idején - munkagépekkel egy bánya területén tevékenykedtek.

A bűncselekmény megvalósulása szempontjából nincs jelentősége annak, hogy a H. Kft. vezetése utóbb miért nem intézkedett a jogosulatlanul kifizetett összegek visszaszerzése iránt, e körben bizonyítás lefolytatása is szükségtelen lett volna.

A tényállás 3. pontjában írt cselekmény kapcsán valóban nem lehetett figyelmen kívül hagyni a O. Kft.-vel 2006. június 15-én megkötött vállalkozási szerződést sem, amelyet a H. Kft. nevében - a korábban már hivatkozottak szerint - K.Gy. írt alá (tehát nem az I. rendű vádlott).

H.J. tanú (a O. Kft. ügyvezetője) is beszámolt a ... utcai telep útburkolatának megsüllyedéséről, de annak kijavítását csak kisebb területen látta szükségesnek. A térkő-burkolatot korábban lerakó R.

Építő, Építőipari és Kivitelező Rt. visszahívása - a tanú javaslatával szemben - nem lett volna célszerű, mert a kivitelező által vállalt jótállás és szavatosság 2006. február 3-án lejárt (APEH jegyzőkönyv, 10. nyomozati kötet 4403. oldal).

H.J. tanú vallomásának hitelességét nem kérdőjelezi meg, hogy a munkavégzését okiratokkal nem tudta alátámasztani, és - összevetve a D. Kft. által elszámolt vállalkozói díjjal - az is túlzó állítás, hogy a O. Kft. által elvégzett munka után kifizetett összeg irreálisan magas lett volna. Nem cáfolhatta volna e tanú vallomását a védelem által hivatkozott taggyűlési jegyzőkönyv bizonyítékként történő értékelése sem, mivel a 2006. március 21-én tartott taggyűlésen a térkőburkolattal kapcsolatos felvetések a O. Kft. munkavégzése előtti állapotokra vonatkoztak.

E tényállási pontban írt cselekménynél sem a munka szükségessége volt az eldöntendő kérdés, hanem az, hogy a vállalkozási szerződésben meghatározott munkákat a D. Kft. elvégezte-e. Ebben a H. Kft. alkalmazásában állt tanúk nyilatkozatai voltak meghatározóak, amelyek szerint a térkőburkolat teljes körű felújítására nem került sor (legfeljebb kisebb javítások történtek). Alaptalan az a védői kifogás, miszerint a közvetlen tapasztalásuk alapján nyilatkozó tanúk a vádbeli időszakban nem is dolgoztak a cégnél, vagy nem olyan helyen, ahol rálátásuk lett volna a munkavégzés helyszínére. A vádbeli időszakban Tótok István raktárvezetőként dolgozott a ... utcai telepen, neki tehát feltétlenül tudnia kellett az útburkolatot érintő munkákról, de ott - nyomdai kereskedelmi igazgatóként, majd élelmezési igazgatóként tevékenykedő - V.L. is naponta megfordult (nyomozati tanúvallomás, 3. nyomozati kötet 979. oldal).

Ezzel szemben a II. rendű vádlott védekezésének hitelességével kapcsolatban valóban ésszerű kételyeket vet fel az a tény, hogy egyetlen alvállalkozót sem tudott megnevezni, miként az is, hogy a D. Kft. fő tevékenysége a személyszállítás volt (emiattnem is volt érthető megbízásuk).

A cselekmény vonatkozásában Ny.A. tanú is terhelő vallomást tett: ő a konkrét munkavégzésről semmit nem tudott, műszaki vezetőként kizárólag a „főnöke”, az I. rendű vádlott kérésére írta alá a teljesítésigazolást. Az ítéletátlának sem merültek fel kétségei e tanú szavahihetőségével, illetve vallomásának tartalmi hitelességével kapcsolatban; nyilván az általa igazolt munka tényleges elvégzése esetén Ny.A.-nak nem lett volna oka saját felelőssége „mentegetésére”.

Tehát az elsőfokú bíróság a tényállás 2. és 3. pontjai esetében okszerűen állapította meg, hogy a R. Kft. és a D. Kft. nem végezte el a vállalkozási szerződésekben meghatározott munkákat. Az eljárás során nem merült fel olyan adat, amely arra utalna, hogy az I. rendű vádlottat bárki megtévesztette volna a szerződések teljesítésével kapcsolatban, erre ő maga sem hivatkozott. Az el nem végzett munkákról a teljesítésigazolás Ny.A.-lal történő személyes aláírása (függetlenül attól, hogy a teljesítés ellenőrzése valóban a műszaki vezető feladatkörébe tartozhatott) kifejezetten azt támasztja alá, hogy az I. rendű vádlott tudott a kiállított számlák valótlan tartalmáról.

A R. Kft. esetében pedig a vállalkozási szerződésekben az egyes helyrajzi számok alaptalan megjelölése is azt igazolja, hogy már a megállapodás létrejöttekor sem számoltak a megbízás tárgyának tényleges teljesülésével.

Ezért kétséget kizáróan megállapítható volt, hogy az I. rendű vádlott megszegte a vagyionkezelői köteletségét a R. Kft. és a D. Kft. által kiállított számlák befogadásának, illetőleg a vállalkozói díjak kifizetésének engedélyezésével. A tényállás 2. és 3. pontjaiban írt cselekmények akkor is tényállásszerűek, ha „csalárd” jellegük túlmutat az ésszerű gazdálkodás követelményével ellentétes ügyleteken.

E tényállási pontok vonatkozásában a II. rendű és a IV. rendű vádlottak bűnsegédi cselekvőségére levont következtetés is okszerű. Mindketten annak tudatában nyújtották be a számlákat, hogy a vállalkozási szerződésekben meghatározott munkák nem kerültek elvégzésre, a vállalkozói díjak kifizetésére tehát jogszerűtlenül fog sor kerülni, amelynek következtében a H. Kft.-t vagyoni hátrány éri.

A tényállás 4. pontja esetében az elkövetési magatartás eltér a fentiekben írtaktól, azonban a vagyonkezelői kötelezettségszegésre itt is sor került.

Az elsőfokú eljárásban beszerzett bizonyítékok (a tanúvallomások, K.Cs. és a P. Kft. között létrejött kölcsönszerződés, a H. Kft. pénzforgalmi bankszámlái, J.E. által 2006. november 7-én K.Cs. részére küldött e-mail) kétséget kizáróan alátámasztják, hogy a gépkocsi bérbeadási szerződés kizárólag a P. Kft.-nek K.Cs. felé fennálló 25 400 000 forint összegű kölcsönének a H. Kft. által történő visszafizetését leplezte. Márpedig erről a H. Kft. ügyvezetőjeként és a bérleti szerződés érintettjeként az I. rendű vádlottnak tudnia kellett.

A H. Kft.-nek nem fűződött gazdasági érdeke az egyik tulajdonosa által más cég részére nyújtott kölcsön visszafizetéséhez, ez az ésszerű gazdálkodás követelményeivel teljesen ellentétes volt, függetlenül attól, hogy a H. Kft. családi vállalkozásként működött, illetve az I. rendű vádlott vezető tisztségviselőjeként jogosult volt gépkocsihasználatra. Ebből a szempontból annak sincs jelentősége, hogy a bérleti szerződést ki írta alá, illetve a bérbeadásnak polgári jogi szempontból volt-e bármilyen akadálya. Tovább, mivel a gépkocsira vonatkozó bérleti szerződés fiktívnek tekinthető, semmi nem indokolta annak gépjármű szakértői vizsgálatát, hogy a bérleti díjként megjelölt összeg megfelelt-e a piaci követelményeknek, így az ítéletábra az erre vonatkozó bizonyítási indítványt is elutasította. Nyilvánvaló elírás miatt az okirati bizonyítékok értékelésénél helyesbítésre szorul az a megállapítás, miszerint a P. Kft.-nek az I. rendű vádlott felé állt fenn tartozása, az helyesen K.Cs. (ítélet 38. oldal harmadik bekezdés).

A III. rendű vádlottnak is tudnia kellett, hogy a bérleti szerződés más célra jött létre, már csak abból is, hogy a „bérleti díjak” a P. Kft.-hez nem jutottak el, és ennek ellenére a szerződést nem mondta fel. Így azzal is tisztában kellett lennie, hogy olyan ügyletben működik közre, amely a H. Kft. számára előnytelen, illetve amelynek következtében e céget vagyoni hátrány éri.

Az semmiképpen nem menti a III. rendű vádlott felelősségét, hogy a kérdéses szerződést a cselekmény elkövetésében meghatározó szerepet tanúsító az I. rendű vádlott kérésére írta alá. Cégvezetőként tisztában kellett lennie a H. Kft. ügyvezetőjének vagyonkezelői köteletségével is.

Mindezekre tekintettel az elsőfokú bíróság a tényállás 2., 3. és 4. pontjaiban írt cselekmények tekintetében megalapozottan következtetett a vádlottak bűnösségére. A vagyonkezelői köteletség megszegése és a vagyoni hátrány okozása, valamint a valótlan tartalmú okiratok felhasználása kétségkívül megállapítható, így a cselekmények tényállásszerűek.

Az elsőfokú bíróság helyesen alkalmazta az elbíráláskor hatályos büntető törvényt, az a büntetés végrehajtását érintő rendelkezések esetében valóban kedvezőbb a vádlottak szempontjából.

A jogi minősítés az I. rendű, a II. rendű és a IV. rendű vádlottak vonatkozásában megfelel a büntető anyagi jogi rendelkezéseknek.

Az ítéletábrának az I. rendű és a III. rendű vádlottak vonatkozásában nem kellett felmentő rendelkezést hoznia a folytatólágosság törvényi egységébe tartozó, de a bűnösség köréből

kirekesztett részcselekmények tekintetében (tényállás 1/a.-1/b. pont), és ez az I. rendű vádlott esetében nem érintette a vagyon elleni bűncselekmény jogi minősítését sem.

Ezzel szemben a III. rendű vádlott terhén maradó vagyoni hátrány összecsúszása nem éri el a különösen jelentős vagyoni hátrány alsó határát (az 50 millió forintot), így a vádlott cselekménye a Btk. 376. § (1) bekezdésébe ütköző és a (4) bekezdés a) pontja szerinti hűtlen kezelés büntetetté minősül (tényállás 4. pontja). A részcselekmény kirekesztése folytán a folytatólagos elkövetés feltételei sem állnak fenn.

Az a körülmény, hogy a tényállás 1/a.-1/b. pontjaiban írt vagyon elleni bűncselekmény miatt nem került sor az I. rendű és a III. rendű vádlottak bűnösségének megállapítására, nem hatott ki az e tényállási pontokban megvalósított közbizalom elleni bűncselekmények miatti büntetőjogi felelősségükre. A visszadátumozott, tehát valótlan tartalmú szerződések a hitelügyletek igazolására bekerültek a H. Kft. könyvelésébe, így a cselekmények ebben az esetben is tényállásszerűek, és 2 rendbeli - a III. rendű vádlott által bűnsegédként elkövetett - hamis magánokirat felhasználása vétségeként minősülnek.

Az elsőfokú bíróság a III. rendű vádlott büntetőjogi felelősségét a tényállás szerint összesen három valótlan tartamú okirat kapcsán látta megállapíthatónak (tényállás 4. pontja), ezért esetében a másodfokú bíróság a hamis magánokirat felhasználása vétségének rendbeliségét ennek megfelelően helyesbítette.

A büntetés kiszabása során figyelembe vett bűnösségi tényezők az alábbiak szerint szorultak helyesbítésre, illetőleg kiegészítésre. A vádlottak javára értékelendő a büntetlen előéletük. A bűncselekmény elkövetésétől eltelt hosszabb idő (közel 13 év) nyomatékos enyhítő körülmény, de az is a vádlottak javára értékelendő, hogy igen hosszú ideig álltak a büntetőeljárás súlya alatt. Az eljárás ésszerű időn belüli befejezésének követelménye a tisztességes eljárás részjogosítványa [2/2017. (II.10.) AB határozat], és a büntetőügy nem a vádlottak magatartására visszavezethetően húzódott el. A III. rendű vádlott még részben sem ismerte el bűnösségét, így esetében bizonyos tények elismerése enyhítő körülményként nem értékelhető. Ezekkel szemben további súlyosító körülmény a közbizalom elleni bűncselekmények elszaporodottsága is. A IV. rendű vádlott terhén kell figyelembe venni a hűtlen kezelés folytatólagos elkövetését. Ugyancsak súlyosító körülmény az I. rendű, a III. rendű és a IV. rendű vádlottak tekintetében a kettőnél több bűncselekményből álló bűnhalmazat.

A II. rendű és a IV. rendű vádlottakkal szemben kiszabott szabadságvesztés tartama igazodik az enyhítő és súlyosító körülményekhez, a bűncselekmények tárgyi súlyához és a vádlottak társadalomra veszélyességéhez. Ezért a szabadságvesztés és a próbaidő tartamának az ügyészség által indítványozott súlyosítására - különösen a vádlottak büntetlen előélete és a jelentős időmúlás miatt - nincs ok, de azok mérséklése sem szükséges.

Ezzel szemben az I. rendű és a III. rendű vádlottak esetében - a tényállás 1/a.-1/b. pontjaiban írt vagyon elleni cselekmények bűnösség köréből történő kirekesztése folytán - az okozott vagyoni hátrány jelentős csökkenésének feltétlenül meg kell nyilvánulnia a szabadságvesztés mértékében is. Az ismertetett indokok miatt az ítélet tábla a szabadságvesztés tartamát az I. rendű vádlott vonatkozásában 2 vére (a törvényi minimumra), míg a III. rendű vádlott vonatkozásában - az ítélet belső arányait is szem előtt tartva - 6 hónapra mérsékelte.

Ugyancsak az okozott vagyoni hátrány zsugorodása miatt az I. rendű vádlottal szemben indokoltan kiszabott pénzbüntetés napi tételszámának és a foglalkozástól való eltiltás tartamának enyhítése is szükséges. Az ítélet tábla a vádlott kifogásával kapcsolatban megjegyzi, hogy a haszonszerzés céljából elkövetett bűncselekmény miatt határozott ideig tartó szabadságvesztésre ítélt elkövetőt - megfelelő jövedelem és vagyon esetén - pénzbüntetésre is kell ítélni [Btk. 50. § (2) bekezdés], de e büntetés kiszabására haszonszerzési célzat hiányában is törvényes lehetőség van.

A vádlott jövedelmi és vagyoni viszonyaira nézve nem állnak rendelkezésre adatok, ez viszont a pénzbüntetés napi tételösszegének jelentős mérséklését alapozta meg.

A pénzbüntetés átváltoztatására vonatkozó ítéleti rendelkezés is törvényes. Fel kell ugyanakkor hívni a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény 292. § (4) bekezdését is, e rendelkezés határozza meg azt, hogy a pénzbüntetés egy napi tétele helyébe egy napi szabadságvesztés lép.

Figyelemmel az I. rendű vádlott rendezett személyi körülményeire (nős, egy kiskorú gyermek eltartásáról gondoskodik, a felesége várandós, újabb büntetőeljárás nem indult ellene) az ítélet tábla úgy ítélte meg, hogy a büntetési célok e vádlott esetében is elérhetőek a szabadságvesztés végrehajtása nélkül. Ezért a Btk. 85. § (1) és (2) bekezdései szerint a börtönbüntetés végrehajtását 3 év próbaidőre felfüggesztette, és a közügyektől eltiltás alkalmazását értelemszerűen mellőzte.

Helyes a fellebbviteli főügyészség álláspontja a tekintetben, hogy a feltételes szabadságra bocsátás kapcsán a Btk. 38. § (3) bekezdésében meghatározott feles kedvezmény alkalmazására nincs ok. A vádlottak kedvező személyi körülményei a büntetés tartamának meghatározásakor és a végrehajtás felfüggesztésekor már maximálisan figyelembe lettek véve.

Ezért az ítélet tábla a Btk. 38. § (2) bekezdés a) pontja alapján akként rendelkezett, hogy a végrehajtás elrendelése esetén a vádlottak legkorábban a büntetés kétharmad részének kitöltését követő napon bocsáthatók feltételes szabadságra. Megjegyzendő, hogy az ítélet rendelkező része és indokolása valóban nem egyezik a feltételes szabadsággal kapcsolatos rendelkezések kapcsán.

Az elsőfokú bíróság - figyelemmel a büntetőeljárás hatálya alatt töltött idő tartamára és a vádlottak rendezett életvitelére - helyesen járt el, amikor a II. rendű, a III. rendű és a IV. rendű vádlottakat mentesítette a büntetett előélethez fűződő hátrányok alól, tehát e rendelkezés mellőzésére sem volt ok.

Az ítélet tábla helyesbítette a III. rendű vádlottat terhelő bűnügyi költség összegének meghatározásakor vétett számolási hibát.

Az elsőfokú ítélet rendelkező részében írt személyes adatokat is pontosítani kellett.

Mindezekre tekintettel az ítélet tábla - a Be. 600. § (1) bekezdés b) pontja szerint tárgyaláson - a fellebbezésekkel sérelmezett elsőfokú ítéletet a Be. 606. § (1) és (2) bekezdései alapján a büntetés kiszabását, a III. rendű vádlott cselekményeinek minősítését, a feltételes szabadságot érintő részében megváltoztatta, míg egyéb törvényszerű rendelkezéseit a Be. 605. § (1) bekezdése alkalmazásával helyben hagyta.

A III. rendű vádlott esetében a fellebbezés túlnyomórészt eredményre vezetett, erre figyelemmel az ítélet tábla e vádlottat a Be. 613. § (2) bekezdése alapján mentesítette - a védő közreműködése folytán - a másodfokú eljárásban felmerült bűnügyi költség viselése alól.

A másodfokú határozat ellen a Be. 615. § (1) és (2) bekezdései alapján kizárt a fellebbezés.

Budapest, 2019. április 4.

Dr. Halász Etelka s.k.
a tanács elnöke

Dr. Lőrinczy Attila István s.k.
előadó bíró

Dr. Németh Nándor s.k.
bíró

A Fővárosi Törvényszék 2018. június 6. napján kihirdetett 29.B.1086/2013/152. számú ítélete - a Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság 4.Bf.270/2018/16. számú határozatában foglalt változtatással - az I. rendű, a II. rendű, a III. rendű és a IV. rendű vádlottak vonatkozásában 2019. április 4. napján jogerőre emelkedett.

Budapest, 2019. április 4.

. Halász Etelka s.k.
a tanács elnöke